

YÜKSEK DENETİM
DÜNYASINDAN HABERLER
NEWS FROM SUPREME AUDIT WORLD

AVRUPA YÜKSEK DENETİM KURUMLARI TEŞKİLATININ DİĞER INTOSAI BÖLGE TEŞKİLATLARI İLE İŞBİRLİĞİ ÇABALARI VE BİRİNCİ EUROSAL-AFROSAL ORTAK KONFERANSI

*EFFORTS OF EUROPEAN ORGANISATION OF SUPREME
AUDIT INSTITUTIONS FOR COOPERATION WITH OTHER INTOSAI
REGIONAL ORGANISATIONS AND FIRST EUROSAL-AFROSAL
CONFERENCE*

Kamile EDE¹

GİRİŞ

Yüksek Denetim Kurumları (Sayıştaylar) arasında işbirliğinin geliştirilmesi ve bu işbirliğinin kamu yönetiminin geliştirilmesinde işlevsel kılınması amacıyla 1953 yılında kurulan Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı (INTOSAI), geçen zaman içerisinde çok sayıda daimi ve geçici çalışma komiteleri ile denetim mesleğinin evrensel düzeyde geliştirilmesi için yoğun çaba harcarken, oluşturduğu bölgesel teşkilatlar aracılığıyla da işbirliğini yaygınlaştırmayı hedeflemiştir. Bu teşkilatların en önemlilerinden biri de, başkanlık görevini halen Türkiye Cumhuriyeti Sayıştay'ının yaptığı ve Avrupa Ülkeleri Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı (EUROSAL)'dır.

EUROSAL'nin amaçları; üyeleri arasında mesleki işbirliğini artırmak, bilgi ve deneyimlerin karşılıklı paylaşımını teşvik etmek, kamu denetiminin geliştirilmesini ve kamu denetimi alanında ortak bir dil ve terminolojinin kullanılmasını sağlamaktır. Bu amaçlar doğrultusunda EUROSAL, INTOSAL'nın diğer bölgesel teşkilatları ile yakın bir işbirliği ve iletişim için sorumluluk üstlenmiştir. Bu çerçevede 2000 yılında Latin Amerika ve Karayip Ülkeleri Yüksek Denetim Kurumları Örgütü (OLACEFS) ile 2006 yılında Arap Ülkeleri Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı (ARABOSAL) ve 2011 yılında Asya Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı (ASOSAL) ile başlayan ortak konferanslar vasıtasıyla, farklı bölgelerde yer alan Yüksek Denetim Kurumları arasında da işbirliğinin aşamalı olarak geliştirilmesi hedeflenmiştir.

¹ Sayıştay Uzman Denetçisi, Yayın Kurulu Üyesi, kamileede@sayistay.gov.tr, ORCID: 0000-0003-4869-9394

Atıf/To Cite: Ede, Kamile (2019), Avrupa Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatının Diğer INTOSAI Bölge Teşkilatları ile İşbirliği Çabaları ve Birinci EUROSAL-AFROSAL Ortak Konferansı, Sayıştay Dergisi, Cilt: 30, Sayı: 115, s.137-146

EUROSAL Yönetim Kurulu, 2012 yılında gerçekleştirdiği 39. Toplantısında AFROSAL'ı düzenli işbirliğine davet etmeye karar vermiş ve sonraki süreçte 2014 yılı başlarında bir Mutabakat Zaptı imzalanmıştır. Bu girişimlerin en somut yansıması, 21-22 Kasım 2019 tarihleri arasında 150 temsilcinin katılımı ile Portekiz Sayıştayının ev sahipliğinde Lizbon'da gerçekleştirilen EUROSAL-AFROSAL Ortak Konferansı olmuştur.

1. EUROSAL'IN DİĞER BÖLGE TEŞKİLATLARI İLE İŞBİRLİĞİ ÇALIŞMALARI KAPSAMINDA DÜZENLENEN ORTAK SEMİNERLER

1.1. EUROSAL ve OLACEFS Ortak Konferansları

1963 yılında Venezuela'nın başkenti Karakas'ta toplanan Birinci Latin Amerika Denetim Kurumları Kongresi - CLADEFS ile birlikte doğan Latin Amerika ve Karayip Ülkeleri Yüksek Denetim Kurumları Örgütü (OLACEFS), uluslararası, özerk, bağımsız, apolitik ve kalıcı bir organizasyon olarak teşkil edilmiştir ve INTOSAL'nin ilk bölge teşkilatı olarak, INTOSAL bünyesinde bölgesel çalışma teşkilatlarının oluşturulmasında öncü bir rol oynamıştır. OLACEF, denetim ile ilgili fikir ve deneyimlerin paylaşılmasının yanı sıra üyesi olan yüksek denetim kurumları arasında işbirliği ve kapasite artırmaya yönelik faaliyetlerin geliştirilmesine yönelik bir forum işlevini de üstlenmektedir.

EUROSAL ve OLACEFS tarafından periyodik olarak konferanslar gerçekleştirilmektedir. Bugüne kadar İspanya, Kolombiya, İngiltere, Peru, Portekiz, Venezuela, Gürcistan ve Ekvador'da olmak üzere 8 konferans düzenlenmiştir. Bu konferanslarda ele alınan konular şunlardır (EUROSAL, 2019).

1. Konferans (17-18 Şubat 2000- Madrid): "Entegrasyon ve Küreselleşme Süreçlerinde Kamu Dış Denetimi", "EUROSAL ve OLACEFS Kapsamındaki Mevcut Entegrasyon Süreçlerinde Yüksek Denetim Kurumlarının İşbirliği Alanındaki Deneyimleri" ve "EUROSAL ve OLACEFS Kapsamında Yüksek Denetim Kurumlarının Denetim ve İşbirliği Alanındaki Perspektifler".

2. Konferans (10-11 Temmuz 2002 Cartagena de Indias): "Vergi Denetimi Konuları: Gelişmeler ve Perspektifler".

3. Konferans (11 - 14 Mayıs 2004 Londra): "21. Yüzyılda Denetim", "Yüksek Denetim Kurumları ve e-Devlet Deneyimleri" ve "Modern Devlet Denetçilerinin Rollerini İçin Eğitilmesi ve Donatılması".

4. Konferans (17 ve 18 Kasım 2005'te Lima): "Kamu Temsilcilerinin Varlık ve Gelirlerinin Denetimi. Çıkar Çatışmalarından Kaçınma Prosedürleri: Mevcut Yasal Düzenlemelerin Yüksek Denetim Kurumlarının Performansına Olası Etkisi" ve "Yüksek Denetim Kurumlarının Denetimlerinin Kamu Kaynaklarının Tasarrufu ve İyi Kullanımı Üzerindeki Etkisini Değerlendirme ve Ölçme Yöntemi".

5. Konferans (10 ve 11 Mayıs 2007 Portekiz): "Mali Sürdürülebilirlik, Hesapların Sunumu ve Hesap Verebilirlik".

6. Konferans (13-16 Mayıs 2009 Margarita Adası): "Güncel ve Gelecekte Karşılaşılması Olası Çevresel Sorunlar ve Doğal Kaynakların Korunması"

7. Konferans (17-19 Eylül 2012-Tiflis): "Kamu Sektöründe İyi Yönetişim: Yüksek Denetim Kurumlarının Rolü". Konferans sonunda Tiflis Deklarasyonu yayımlanmıştır (EUROSAL, 2012).

8. Konferans (24-26 Haziran 2015- Kito): "Koordineli Denetimler" ve "Yüksek Denetim Kurumlarının İyi Yönetişime Katkısı".

EUROSAL-OLACEFS 9. Ortak Konferansı ise, 9-11 Eylül 2020 tarihinde Budapeşte'de, Macaristan Sayıştay'ının 150. Kuruluş Yıldönümü kutlamaları ile eşzamanlı olarak gerçekleştirilecektir (SAOH, 2019).

1.2. EUROSAL ve ARABOSAL Ortak Konferansları

1976 yılında kurulan ARABOSAL, üyesi yüksek denetim kurumları arasında fikir, görüş, deneyim ve araştırmaların paylaşılmasını sağlamak, bilimsel temelleri ve uygulama boyutuyla denetimin geliştirilmesini teşvik etmek, Arap ülkeleri yüksek denetim kurumlarının görevlerini etkili şekilde ifa etmelerini sağlamak ve denetimin önemi konusunda bu ülkelerde farkındalık oluşturmak; ARABOSAL ile Arap Ligi, INTOSAL ve diğer ilgili uluslararası ve bölgesel kuruluşlar arasında işbirliğini güçlendirmek gibi amaçlarla faaliyet göstermektedir (ARABOSAL, 2019).

EUROSAL ve ARABOSAL, 30 Kasım 2006 tarihinde imzaladıkları mutabakat zaptı çerçevesinde kurumsal ve teknik alanlarda düzenli bir işbirliği başlatmıştır. Düzenledikleri ortak konferanslar ve bu toplantılarda ele aldıkları temel konular şunlardır (EUROSAL, 2019):

1. Konferans (1-2 Aralık 2006'da Tunus): "Özelleştirme ve Kamu Hizmetlerinin Yönetimi Üzerindeki Etkileri" teması altında; "Özelleştirme: Kavram, Gelişimi ve Düzenleyici ve Kurumsal Çerçeve", "Özelleştirme Denetimi Alanında Avrupa Sayıştaylarının Yaklaşımları ve Bu Alanda Görevlerini İfa Ederken Karşılaştıkları Güçlükler", "Özelleştirme Denetimi Alanında En İyi Uygulamalar", "Denetim Alanındaki Somut Denetim Faaliyetlerine İlişkin Çalışma Örnekleri" alt konuları ele alınmıştır.

Bu Konferanstan önce EUROSAL Yönetim Kurulu ile ARABOSAL Yönetim Kurulu, her iki Kuruluş arasında yakınlaşmayı teşvik etmek ve işbirliği koşullarını görüşmek üzere bir toplantı gerçekleştirmiştir. Toplantı sonucunda EUROSAL ve ARABOSAL arasında Mutabakat Zaptı imzalanmıştır.

2. Konferans (30-31 Mart 2009 Paris): "Kamu Kurumlarının Performansının Geliştirilmesinde Sayıştayların Rolü" teması altında "Devletlerin Kamu Maliyesinin Durumunun Değerlendirilmesi", "Kamu Faaliyetlerinin Etkinliğinin Değerlendirilmesi ve Geliştirilmesi", "Modernleşme Paydaşlarının Beklentileri: Yürütme, Parlamento ve Vatandaşlar" alt konuları ele alınmıştır.

3. Konferans (29-30 Mart 2011 Abu Dabi): Ana teması "Şeffaflık, Hesap Verebilirlik ve Yolsuzlukla Mücadele" olan konferansın sonunda, EUROSAL ve ARABOSAL Bölgelerinde bu bağlamda ISSAI'lerin uygulanmasını teşvik etmek ve yolsuzlukla mücadelenin yoğunlaşmasına katkıda bulunmak için birlikte çalışma taahhüdünde buldukları "Abu Dabi Deklarasyonu" kabul edilmiştir.

4. Konferans (16-18 Nisan 2013 Bakü): Ana teması "Sayıştayların Kapasite Geliştirme Faaliyetlerinde Yeni Zorluklar" olan konferansta Sayıştayları güçlendirerek kamu idaresinin verimliliği, hesap verebilirliği, etkinliği ve şeffaflığının teşvik edilmesi" konulu A/66/209 sayılı ve 22 Aralık 2011 tarihli Birleşmiş Milletler Genel Kurul Kararının uygulanmasında yaşanan güçlüklerde Sayıştayların sorumluluğu; ulusal kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesinde Sayıştayların rolü ve kamu mali yönetiminin geliştirilmesinde dış ve iç mali kontrolün sınır ve hedeflerinin belirlenmesinin önemi konularında bilgi ve tecrübe paylaşımında bulunulmuştur. Konferansın sonunda Bakü Bildirisi yayımlanmıştır.

5. Konferans (7-9 Aralık 2015 Doha): "Kamusal Kurtarma Planlarının Gözetiminde Sayıştayların Rolü" ana teması altında; "Kurtarma Planlarının Uygulanmasının İzlenmesinde Sayıştayların Rolü" ve "Mali Kriz Riskine Karşı Uyarıda Sayıştayların Rolünün Gelecekteki Algıları" alt temaları tartışılmıştır. Konferansın sonunda Doha Bildirisi yayımlanmıştır.

1.3. EUROSAL ve ASOSAL Ortak Konferansları

INTOSAL'nin Asya Bölge Teşkilatı olan olan Asya Yüksek Denetim Kurumları Örgütü (ASOSAL), Ekim 1979'da Berlin'de imzalanan bir sözleşmeyle oluşturulmuş olup, Mayıs 1985'te Tokyo'da ve Ekim 1997'de Jakarta'da kuruluş sözleşmesi yeniden düzenlenmiştir. ASOSAL yüksek denetim alanında bölgesel eğitim programlarının yanı sıra ortak araştırma projeleri de gerçekleştirmektedir.

ASOSAL kamu denetimi alanında fikir ve deneyim alışverişi yoluyla üye ülkeler arasında dayanışma ve işbirliğini teşvik etmeyi; üye yüksek denetim kurumlarının denetçilerine, kalite ve performanslarının iyileştirilmesi amacıyla sürekli eğitim imkanları sağlamayı, kamu denetimi alanında dünyanın diğer bölgelerindeki kurumlarla ilişki kurarak bir bilgi merkezi ve bölgesel bir bağlantı noktası olarak hizmet etmeyi, üye ülke kurumları ve bölgesel gruplardaki denetçiler arasında daha yakın işbirliğini ve kardeşliği teşvik etmeyi amaçlamaktadır.

EUROSAL ve ASOSAL arasındaki işbirliği 2011 yılında, Sayıştayımızın ev sahipliğinde, her iki kıtayı birleştiren bir konumda bulunan İstanbul'da gerçekleştirilen ortak konferans ile başlamıştır. 22-23 Eylül 2011 tarihlerinde yapılan Konferansın ana teması "Kamu Mali Yönetiminde Şeffaflık ve Hesap Verebilirliğin Sağlanmasında Karşılaşılan Güçlükler" olup, bu tema altında hem stratejik bir perspektiften küresel konulara hem de kamu yönetiminin belirli alanlarına odaklanılmıştır. Konferansta bir araya gelen EUROSAL ve ASOSAL Yönetim Kurulları, aralarındaki işbirliğini geliştirmek ve kurumsallaşmasını sağlayarak sürekli kılmak amacıyla 'İstanbul Anlaşması'nı imzalamışlardır. Anlaşma ile; eğitim, bilgi ve deneyimlerin paylaşımı, kapasite geliştirme, uzmanlar ağı, veri tabanları, ortak denetim çalışmaları, iletişim araçları, bilgi teknolojileri ve denetime ilişkin diğer alanlarda Yüksek Denetim Kurumları tarafından gerçekleştirilecek ortak etkinlikler aracılığıyla, Asya ve Avrupa Sayıştayları arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi için bir çerçeve oluşturulmuştur (Sayıştay, 2012: 40).

İkinci EUROSAL-ASOSAL Konferansı, her iki kuruluşun Yönetim Kurullarının katılımıyla 25-27 Eylül 2014 tarihleri arasında Moskova'da düzenlenmiş olup "Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Standartlarının (ISSAI) Benimsemesinde Geçmiş Deneyimlerden Çıkarılan Dersler ve Gelecekteki Etkileri" teması tartışılmıştır. Konferans sonunda Moskova Bildirisi onaylanmıştır (EUROSAL, 2014).

2. EUROSAL VE AFROSAL ORTAK KONFERANSI

INTOSAL'nin en geniş bölgesel çalışma grubunu oluşturan AFROSAL (Afrika Yüksek Denetim Kurumları Örgütü), Afrika bölgesinde yer alan ülkelerin yüksek denetim kurumlarının bir araya gelmeleriyle 1976 Kasımında Kamerun Birleşik Cumhuriyetinin başkenti Yaounde'de kurulmuştur. Diğer INTOSAL Bölge Teşkilatları ile benzer amaçlar taşıyan AFROSAL, amaçlarını gerçekleştirmek için uluslararası ve bölgeler arası ilişkilere önem vermektedir.

2.1. EUROSAL-AFROSAL İşbirliği

EUROSAL ve AFROSAL arasındaki işbirliği, 2014 yılında Başkanlar ve her iki Kuruluşun Genel Sekreterleri tarafından bir Mutabakat Zaptı imzalanmasıyla başlatılmıştır. İmza töreni 31 Ocak 2014'te Lizbon'da gerçekleşen bu belge ile Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatının (INTOSAL) bu iki bölgesel çalışma grubu arasında düzenli iletişim araçları geliştirmek suretiyle bilgi ve deneyim paylaşımı sağlanması ve denetimin güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

Bu Mutabakat zaptının imzalanmasıyla EUROSAL ve AFROSAL, Avrupa ve Afrika'daki ilgili üye Sayıştaylarının karşılıklı yararlarının yanı sıra daha geniş anlamda INTOSAL topluluğunun yararına, aralarında düzenli, geniş kapsamlı bir işbirliği başlatmış bulunmaktadır. Bu mutabakat zaptı, EUROSAL tarafından diğer INTOSAL Bölgesel Çalışma Gruplarıyla resmileştirilen dördüncü işbirliği anlaşmasıdır.

2.2. EUROSAL-AFROSAL Birinci Ortak Konferansı

I. EUROSAL-AFROSAL Ortak Konferansı Portekiz Sayıştayının ev sahipliğinde 150 temsilcinin katılımı ile 21-22 Kasım 2019 tarihleri arasında Portekiz'in başkenti Lizbon'da gerçekleştirilmiştir. Teması "Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin Denetimi Konusunda Tecrübe Paylaşımı ve Farklı Bölgelerden Görüşler" olarak belirlenen konferans, Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı (INTOSAL)'nın bölgesel çalışma gruplarından EUROSAL ve AFROSAL üyesi ülke Sayıştaylarına Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin uygulaması için denetim hazırlığından ve ayrıca belirli Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerini denetlemekten edinilen deneyim ve dersler üzerinde değerlendirme imkanı sağlamanın yanı sıra AFROSAL ve EUROSAL Yüksek Denetim Kurumları'na ilgili denetim bulgularını, tavsiyelerini ve raporlarını sunma fırsatı da vermiştir.

Konferans kapsamında, Birleşmiş Milletler (BM) Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündeminin gerçekleştirilmesine yönelik denetim alanındaki uygulamaların ve deneyimlerin paylaşılması sağlanmıştır. Böylece INTOSAI, AFROSAL ve EUROSAL'ın Stratejik Planlarında yer alan hedeflerin, projelerin ve/veya görevlerin yerine getirilmesine aynı anda katkıda bulunulması amaçlanmıştır.

BM üye ülkeleri 25 Eylül 2015 tarihinde yapılan Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesinde, 2030 yılına kadar yoksulluğu sona erdirmek, eşitsizlik ve adaletsizlikle mücadele etmek ve iklim değişikliğinin üstesinden gelmek için 15 yıllık bir yol haritası çıkararak toplam 17 ana hedef kabul etmiştir.

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi'nde yer alan hedefler şunlardır:

Hedef 1. Her tür yoksulluğu, nerede olursa olsun sona erdirmek

Hedef 2. Açlığı bitirmek, gıda güvenliğini sağlamak, beslenme imkânlarını geliştirmek ve sürdürülebilir tarımı desteklemek

Hedef 3. İnsanların sağlıklı bir yaşam sürmelerini ve herkesin her yaşta refahını sağlamak

Hedef 4. Herkesi kapsayan ve herkese eşit derecede kaliteli eğitim sağlamak ve herkese yaşam boyu eğitim imkânı tanımak

Hedef 5. Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak ve kadınların ve kız çocuklarının toplumsal konumlarını güçlendirmek

Hedef 6. Herkes için suya ve sağlığlamaya erişimi ve suyun ve sağlığlamamanın sürdürülebilir yönetimini garanti altına almak

Hedef 7. Herkes için erişilebilir, güvenilir, sürdürülebilir ve modern enerji sağlamak

Hedef 8. Sürdürülebilir ve kapsayıcı ekonomik kalkınmayı sağlamak, tam ve üretici istihdamı ve insan onuruna yakışır işleri sağlamak

Hedef 9. Dayanıklı altyapı inşa etmek, sürdürülebilir ve kapsayıcı sanayileşmeyi ve yeni buluşları teşvik etmek

Hedef 10. Ülkelerin içinde ve aralarındaki eşitsizlikleri azaltmak

Hedef 11. Kentleri ve insan yerleşim yerlerini herkesi kucaklayan, güvenli, güçlü ve sürdürülebilir kılmak

Hedef 12. Sürdürülebilir tüketimi ve üretimi sağlamak

Hedef 13. İklim değişikliği ve etkileri ile mücadele için acil olarak adım atmak

Hedef 14. Okyanusları, denizleri ve deniz kaynaklarını sürdürülebilir kalkınma için korumak ve sürdürülebilir şekilde kullanmak

Hedef 15. Karasal ekosistemleri korumak, restore etmek ve sürdürülebilir kullanımını sağlamak, ormanların sürdürülebilir kullanımını sağlamak, çölleşme ile mücadele etmek, toprakların verimlilik kaybını durdurmak ve geriye çevirmek ve biyoçeşitlik kaybını durdurmak

Hedef 16. Sürdürülebilir kalkınma için barışçıl ve herkesi kucaklayan toplumları teşvik etmek, herkesin adalete erişimini sağlamak, her seviyede etkin, hesap verebilir ve kucaklayıcı kurumlar inşa etmek

Hedef 17. Sürdürülebilir kalkınma için küresel ortaklığın uygulama araçlarını güçlendirmek ve küresel ortaklığı yeniden canlandırmak.

Konferansın Gündemi

21 Kasım 2019'daki Konferansın ilk gününde, Portekiz Sayıştay Başkanı Sn. Vitor Caldeira'nın ve BM Genel Sekreteri'nin mesajlarının ardından INTOSAI, AFROSAL ve EUROSAL Başkanlıklarını temsilen Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerindeki bölgesel ilerleme hakkında açılış konuşmaları yapılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Sayıştay ve EUROSAL Başkanı Seyit Ahmet BAŞ açılış konuşmasında, EUROSAL ve üyelerinin Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin denetimlerine ilişkin deneyimleri hakkında genel bir değerlendirme yapmıştır.

Portekiz ve Avrupa Birliği perspektifi de dahil olmak üzere paydaşların görüşü de Portekiz ulusal ajansları ve Avrupa Komisyonu temsilcileri tarafından paylaşılmıştır.

Konferansın II. Oturumunda Brezilya Sayıştay, çevre denetimi konusundaki deneyimlerini paylaşırken; EUROSAL, AFROSAL-E ve OLACEFS temsilcileri ise bölgelerinin Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri denetimleri konusundaki deneyimlerini sunmuştur.

III. Oturum, Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine yönelik etkin denetim deneyimlerinin paylaşıldığı 4 paralel çalıştıydan oluşacak şekilde tasarlanmıştır. 1. ve 2. Çalıştıyda hükümetlerin Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin uygulanmasına

hazır olup olmadıklarının değerlendirilmesine yönelik deneyimlere odaklanılırken, 3. ve 4. Çalıştayda, YDK'ların belirli Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerini denetleme deneyimleriyle ilgili sunumlar düzenlenmiştir. Kurumumuz temsilcisi de "Türkiye'de Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin Uygulanmasına Hazırlık Denetimi" başlığı altında denetim sonuçlarını paylaşmıştır. Konferansın ilk günü, çalıştaylardan elde edilen sonuçların moderatörleri tarafından yapılan sunumlarla sonuçlanmıştır.

Programın ikinci gününde, EUROSAL-AFROSAL Konferansının genel değerlendirmesi yapılmış olup, EUROSAL, AFROSAL, INTOSAL Genel Sekreterleri ile Portekiz Sayıştay Başkanı'nın kapanış konuşmaları ile program sona ermiştir. Konferansın ardından, Portekiz Sayıştayının kuruluş yıldönümüne ilişkin resmi bir tören gerçekleştirilmiştir.

SONUÇ

INTOSAL bölge teşkilatları günümüzde, INTOSAL ile organik bağlarının ötesinde, profesyonel uluslararası örgütler gibi hareket ederek, uluslararası ilişkilerde önemli aktörlere dönüşmektedir. Bu teşkilatlar aracılığıyla yüksek denetim kurumları arasındaki yoğunlaşan ilişkiler ağı ve artan uluslararası işbirliği, bu kurumların işlevlerini daha etkin biçimde yerine getirmelerine katkıda bulunurken, uluslar arasında dostluk ve kardeşlik duygularının pekişmesine ve yakın işbirliği ve dayanışma olanaklarının güçlendirilmesine zemin sağlamaktadır (Köse, 2007: 300, 313-314).

INTOSAL Bölge Teşkilatları arasında EUROSAL, kuşkusuz diğer birçok ülke için model oluşturan Sayıştayları bünyesinde barındırması ve diğer bölgelerde yer alan ülkelerle sosyo-kültürel, tarihsel vb. bağları güçlü ülkelerin yine bu bölgede yer alması gibi nedenlerle, diğer bölge teşkilatları ile işbirliğinde en dinamik merkez olma özelliğine sahiptir. Ortak konferanslar başta olmak üzere, çeşitli araçlarla diğer bölgelerde yer alan ülkelerin Sayıştaylarına gelişim ve yenilik adına farklı bakış açıları kazandırmaya çalışmakta ve bilgi ve deneyimlerin paylaşımında öncü bir rol üstlenmektedir.

Başkanlığını halen Sayıştayımızın yürüttüğü EUROSAL, her ülkede Sayıştayların daha güçlü, etkin ve yenilikçi kurumlar olarak ülkelerindeki kamu yönetiminin daha dürüst, şeffaf, etkin ve kaliteli hizmet sunan yapılara dönüşmesi için sundukları katkıları artırmak için çabalarını daha zengin bir yelpazede sürdürmeyi hedeflemektedir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- ARABOSAI (2019), The Organisation's Goals, http://www.arabosai.org/En/about-us_11_216, Erişim: 12.12.2019
- EUROSAL (2012), Tbilisi Statement, https://www.eurosai.org/handle404?exporturi=/export/sites/eurosai/.content/documents/about-us/TBILISI-STATEMENT_VII_EURO_OLA.pdf, Erişim: 21.12.2019
- EUROSAL (2014), Moscow Statement, <https://www.eurosai.org/handle404?exporturi=/export/sites/eurosai/.content/documents/about-us/Moscow-Statement.pdf>, Erişim: 10.12.2019
- EUROSAL (2019), Cooperation with other INTOSAL Regional Organisations, <https://www.eurosai.org/en/about-us/international-cooperation/intosais-regional-groups/>, Erişim: 21.12.2019
- Köse, H. Ömer (2007), Dünyada ve Türkiye'de Yüksek Denetim, (2. Baskı), Sayıştay Yayınları, Ankara.
- SAOH (2019), IX EUROSAL-OLACEFS Joint Conference, Supreme Audit Office of Hungary, <https://asz.hu/en/ix-eurosai-olacefs-joint-conference>, Erişim: 20.12.2019.
- Sayıştay (2012), Sayıştay Başkanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, Nisan, Ankara.